

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *İçişleri Bakanı Sayın Mustafa ÇİFTÇİ* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

2012 yılında Dersim'in Hozat ilçesi Cumhuriyet Caddesi üzerinde oluşturulan “38 Bellek Duvarı”, Dersim 1938’de yaşanan acıların hatırlanması, toplumsal hafızanın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla yapılmış bir kamusal hafıza alanı niteliğindeydi.

Bununla birlikte, 4 Mayıs 2024 tarihinde Hozat Kaymakamlığı tarafından herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin bu bellek duvarı kaldırılmıştır. Söz konusu uygulama, kamuoyunda tepkiye neden olmuş, hafıza mekânının neden ve hangi yasal dayanakla kaldırıldığı konusunda ciddi soru işaretleri doğmuştur.

Oysa kamuoyunun malumu olduğu üzere, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, 23 Kasım 2011 tarihinde yaptığı açıklamada “Dersim’de yaşanan acıları devlet adına kabul ettiğini ve özür dilediğini” beyan etmiştir. Bu beyan, devletin Dersim 38’e ilişkin yüzleşme iradesinin önemli bir adımı olarak değerlendirilmiştir. Bu anlamda toplumsal hafızayı görünür kılan mekânlar, geçmişle yüzleşmenin ve demokratik bir toplumda gerçek bir toplumsal barışın inşasının vazgeçilmez unsurlarıdır; bu alanların korunması devletin sorumluluğudur.

Bu kapsamda, toplumsal hafızaya yönelik bir alanın gerekçesiz şekilde kaldırılması hem kamu idaresi açısından açıklama gerektirmekte hem de devletin geçmişle yüzleşme politikasının tutarlılığı bağlamında soru işaretleri yaratmaktadır.

Bu bağlamda;

1. 38 Bellek Duvarı'nın 4 Mayıs 2024 tarihinde kaldırılmasına ilişkin Hozat Kaymakamlığı'nın resmi gerekçesi nedir?
2. Bu işlem için herhangi bir hukuki, idari veya güvenlik temelli rapor, talimat veya karar hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
3. Kamusal alanlarda gerçekleştirilen bu tür müdahalelerin yerel halkın katılımı ve görüşü alınmadan yapılması, idari şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleriyle çelişmektedir. Bu doğrultuda, bellek duvarının kaldırılmasına ilişkin karar sürecinde hangi kamu kurumları veya kişilerle istişare yapılmıştır?
4. Bellek duvarının kaldırılması, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Dersim 38'e ilişkin özür beyanıyla çelişmiyor mu? Bu konuda Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
5. Kaldırılan bellek duvarının yerine veya başka bir alana yeniden bir hafıza mekânı oluşturulmasına yönelik bir planlama yapılacak mıdır?
6. Yerel halkın, sivil toplum örgütlerinin veya ilgili kurumların görüşleri alınmadan hafıza alanının kaldırılması idari usullere uygun mudur?
7. Bellek duvarına ait materyaller, yazıtlar ve fotoğraflar şu anda nerede muhafaza edilmektedir? Bunların zarar görmemesi için hangi önlemler alınmıştır?